Hukuk Bölümü 2008/183 E. , 2009/21 K.

- 1608 SAYILI YASA UYARINCA VERILEN PARA CEZASINDAN DOĞAN AMME ALACAĞININ TAHSILI IÇIN DÜZENLENEN ÖDEME EMRININ IPTALI İSTEMI

  - UMURU BELEDİYEYE MÜTEALLİK AHKAMI CEZAİYE HAKKINDA 16 NİSAN 1340 TARİH VE 486 NUMARALI KANUNUN BAZI MADDELERİNİ MUADDİL KANUN (1608) Madde 1

"İçtihat Metni"

Davacı : M.A.A İşl.Eğt. Kültür ve Yard. Vakfı

Vekilleri : Av. B.Ö., Av. N.Ö., Avukat Jankat Özdemir

Davalı : Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Vekili : Av. H.Y.

O L A Y : Davacı Vakıfa; yapılan çalışmalar esnasında Belediyeye ait Demirciler Parkındaki kilitli parkelere zarar verdiğinden bahisle, Umuru Belediye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 1608 Sayılı Kanun uyarınca Kayseri Büyükşehir Belediyesi Encümeni'nin 9.5.2007 gün ve 23-363 sayılı kararı ile 1.000,00 YTL idari para cezası verilmiş; borcun vadesinde ödenmemesi üzerine, idari para cezasının tahsili amacıyla 28.11.2007 tarihli ödeme emri düzenlenmiştir.

Davacı vekillerince, davalı idarece düzenlenen 28.11.2007 tarih ve 1.000,00 YTL tutarlı ödeme emrin iptali istemiyle, 3.12.2007 gününde idari yargı yerinde dava açılmıştır.

Davalı İdare vekilince birinci savunma dilekçesinde, davada adli yargının görevli olduğu ileri sürülerek, görev itirazında bulunulmuştur.

KAYSERİ 1. İDARE MAHKEMESİ; 11.2.2008 gün ve E:2008/16 sayı ile, 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde " İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayıldığı; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğunun kurala bağlandığı; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuku aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edenler tarafından açılan iptal davalarının, idari dava türlerinden biri olduğu; 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 1. maddesinde " Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri uygulanır" denildiği; 3. maddesinde, para cezaları teriminin; amme, tazminat, inzibati mahiyette olsun olmasın bütün para cezalarını ifade ettiği; İkinci kısım birinci bölümünde yer alan 54. maddede ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı: 55. maddede, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir "ödeme emri" ile tebliğ olunacağı: 58. maddede ödeme emrine itiraz hususu düzenlenmiş ve diğer maddelerde ise takip esaslarının belirtilmiş olduğu; böylece, tahsil dairesinde tek yanlı düzenlenen ve ödemede bulunulmaması halinde cebren tahsili gereken kamu alacağına ilişkin ödeme emrinin, idari nitelikte bir işlem olduğunun kuşkusuz olduğu; öte yandan Anayasanın 125. maddesinde yer

alan "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." kuralı uyarınca, idari işlem niteliğinde olan ödeme emrine karşı açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde sayılan, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuku aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edenler tarafından açılan iptal davası kapsamında olan ve tek yanlı olarak kamu alacağının tahsili niteliğinde düzenlenen ödeme emrinin görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, davalı idarenin görev itirazının reddine ve Mahkemelerinin görevliliğine karar vermiştir.

Davalı İdare vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolundaki dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 15.5.1930 tarih ve 1608 sayılı Kanun'un, 3.1.1940 tarih ve 3764 sayılı Kanun'la değişik 1. maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 536,538,557,559 ve 577. maddeleriyle 553.maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine belediye encümenleri salahiyettardır. Şubelere ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler."; 5.7.1934 tarih ve 2575 sayılı Yasa ile değişik 5. maddesinin birinci fıkrasında, "Ceza Kararlarına tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir, itiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. " denilmekte; 6. maddesinde de, itiraz üzerine tetkikatın evrak üstünde yapılacağı, itirazlar varit ise hakimin ceza kararını iptal ve para cezası alınmış ise belediyenin geri vermesine hükmedeceği, itiraz varit görülmezse kararın tasdik olunacağı, itirazın otuz gün içinde neticelendirilmesinin mecburi olduğu, hakimin izahat almak üzere lüzum görürse muterizi veya vekilini celbederek dinleyebileceği belirtilmekte ve 7. madde ile, yazılı emir ile bozma yolu saklı kalmak kaydıyla, itiraz sonucunda hakim tarafından verilecek kararların kesin olduğuna ve temyiz edilemeyeceğine işaret edilmekte olduğu; anılan Yasa ile, belediyeyi ilgilendiren yasal düzenlemelerin emrettiği fiilleri yapmayanlara veya yasakladığı fiilleri işleyenlere 1. maddede yazılı diğer cezaların yanı sıra üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men cezası verilmesi konusunda belediye encümeni yetkili kılınmış ve bu cezalara itiraz edilmesi üzerine uygulanacak usul ve esaslar özel olarak düzenlenmiş olup, uyuşmazlığa konu edilen davada görevli yargı yerinin belirlenebilmesi için söz konusu itiraz yolunun açıklanmasının gerektiği; 1924 tarih ve 486 sayılı Yasa'da, belediye cezalarına karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı kabul edilmiş iken, bu Yasanın 6. ve 7. maddelerini tadil eden 1927 tarih ve 959 sayılı Yasa ile bu cezalara idare heyetleri önünde itiraz edilebilmesine olanak tanınmış, daha sonra yasa koyucu tarafından, idare heyetlerinin kuruluş, nitelik ve görevleri

bakımından uygun görülmeyen bu uygulamadan vazgeçilerek, 1930 tarih ve 1608 sayılı Yasa ile, konuya daha uygun bir çözüm şekli getirmek amacıyla, itirazların öncelikle bir "mahsus hakim" tarafından, bulunmayan yerlerde ise, sulh hakimi tarafından incelenebilmesini olanaklı kılan bir düzenleme yapılmış olduğu; anılan 1608 sayılı Kanunun, 23.01.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanunla değişik 1.maddesi,"Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32.maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılması halinde, masrafları yüzde 20 zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hallerde uygulanır." biçiminde yeniden düzenlenmiş, 1608 sayılı Kanunun 5,6,7,EK 1,2,maddeleri değişiklik yapan kanunla yürürlükten kaldırılmış; yeni düzenleme karşısında anılan Yasada idari para cezalarına karşı itiraz mercii belirtilmemiş, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32.maddesine yollama yapılmış olduğu; 1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda, diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1,2,16 ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiş olduğu; son olarak, 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a)İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b)Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denildiği; 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağının anlaşıldığı; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı; incelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16.maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, değişiklikten sonraki haliyle 1608 sayılı Kanunda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği; bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkarmış olup, 2247 sayılı Yasanın 10. ve 13. maddelerine göre görev konusunun incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinden istemiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davacıya Umuru Belediye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 1608 Sayılı Kanunun 1. ve 5252 sayılı Kanun'un 7.maddesi uyarınca Kayseri Büyükşehir Belediyesi Encümeni'nin 9.5.2007 gün ve 23-363 sayılı kararı ile verilen 1.000,00 YTL idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle Kayseri 1. İdare Mahkemesinde açılan davada, davalının görev itirazının reddi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmış olmakla dosyanın incelendiği; 1608 sayılı Kanun'un 1.maddesinin, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanunla değiştirilmeden önceki şeklinde "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden on beş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 536, 538, 557, 559 ve 577 nci maddeleriyle 553 üncü maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine belediye encümenleri salahiyettardır……." hükmüne, olay tarihinde yürürlükte bulunan 5. maddesinde "Ceza kararlarına tebliği tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. ... " hükmüne, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3.maddesinin 1/a bendinde, Bu Kanunun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı hükmüne, 27.maddesinde de, idari para cezasına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği hükmüne yer verilmiş bulunduğu; yine, 1608 sayılı Kanun'un olay tarihinde yürürlükte bulunan 10.maddesinde, bu kanunda yazılı para cezalarının belediye idareleriyle belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar tarafından infaz ve tahsil olunacağı, cezayı vermeyenlerin hapis hükmü müstesna olmak üzere Tahsili Emval Kanunu mucibince mallarına müracaat edileceği hükmüne, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17.maddesinin 3.bendinde, idari para cezasının Devlet hazinesine ödeneceği, 4.bendinde de, idari para cezasının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği hükmüne yer verilmiş olduğu; 1608 ve 5326 sayılı Yasaların anılan hükümleri ile idari para cezalarının tahakkuku sırasında yapılacak başvuruları incelemede adli yargı görevli kılınmış ise de, tahsil aşamasında 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakacak mahkeme yönünden özel bir hüküm getirilmemiş bulunduğu; 5326 sayılı Kanunun 17/4 maddesi ile göndermede bulunulan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 2.maddesinde, Muhtelif kanunlarda Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da bu kanun hükümlerinin tatbik olunacağı hükmüne yer verilmiş, 54. maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı hükme bağlanmış, 55. maddesinde de, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı belirtilmiş, 58. maddesinde ise, ödeme emrine itiraz hususunun düzenlenmiş olduğu; dosyanın incelenmesinden, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Encümeninin 9.5.2007 günlü, 23-363 sayılı kararı ile davacı vakfa 1608 sayılı Kanun'un 1.maddesi ile 5252 sayılı Kanun'un 7.maddesi gereğince verilen idari para cezasının ödenmemiş olması nedeniyle, 6183 sayılı Yasa hükümleri uyarınca 28.11.2007 tarihli ödeme emrinin düzenlenmesi üzerine bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; sözü edilen Yasal düzenlemelere göre, davalı idarece tek yanlı olarak düzenlenen ve ödemede bulunulmaması halinde cebren tahsili gereken kamu alacağına ilişkin olan ödeme emrinin, idari bir işlem olması karşısında, bu işleme karşı açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde sayılan idari işlemler hakkında yetki, şekil sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davası kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli bulunduğu; açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulüne hukuki olanak bulunmadığı yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 02.02.2009 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Başvuru yazısı ve dava dosyası üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarenin anılan Yasa'nın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör - Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1608 sayılı Yasa uyarınca verilen para cezasından doğan amme alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

Uyuşmazlık, 6183 sayılı A.A.T.U.H.K. 'a göre düzenlenen ödeme emrine karşı açılan davaya ilişkin bulunmakla birlikte, amme alacağının doğmasına neden olan para cezasının niteliğine kısaca değinmekte yarar bulunmaktadır.

Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 15.5.1930 tarih ve 1608 sayılı Kanunun, 3.1.1940 tarih ve 3764 sayılı Kanunla değişik 1. maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine ve üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 536,538,557,559 ve 577. maddeleriyle 553. maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine belediye encümenleri salahiyettardır. Şubelere ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler."; 5.7.1934 tarih ve 2575 sayılı Yasa ile değişik 5. maddesinin birinci fıkrasında, "Ceza kararlarına tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir." denilmekte; 6. maddesinde de, itiraz üzerine tetkikatın evrak üstünde yapılacağı, itirazlar varit ise hakimin ceza kararını iptal ve para cezası alınmış ise belediyenin geri vermesine hükmedeceği, itiraz varit görülmezse kararın tasdik olunacağı, itirazın otuz gün içinde neticelendirilmesinin mecburi olduğu, Hakimin izahat almak üzere lüzum görürse muterizi veya vekilini celbederek dinleyebileceği belirtilmekte ve 7. madde ile, yazılı emir ile bozma yolu saklı kalmak kaydıyla, itiraz sonucunda hakim tarafından verilecek kararların kesin olduğuna ve temyiz edilemeyeceğine işaret edilmekte iken Uyuşmazlık Mahkemesi, Yasada sözü edilen "mahsus hakim" ibaresinden, sadece belediye işleriyle ilgili cezalara yapılan itirazları çözümlemekle görevli olacak özel hakimlerin amaçlandığı; ancak, mahsus hakimin bulunmadığı yerlerde sulh hakimliğine başvurulacağının açıkça belirtilmiş olması karşısında, bu tür cezalara karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varmıştır.

1608 sayılı Yasa'nın, 8.2.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 66. maddesi ile değişik 1. maddesinde, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır" denilmiş, 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (g) bendi ile, 15.5.1930 tarihli ve 1608 sayılı Kanun'un 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, ek 1 ve ek 2 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu haliyle, 1608 sayılı Yasa'da idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almadığından; Uyuşmazlık Mahkemesince, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1608 sayılı Kanunda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği; bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu yolunda kararlar verilmiştir.

Bu açıklamadan sonra, inceleme konusu ödeme emrine gelince:

1608 sayılı Kanun'un olay tarihinde yürürlükte bulunan 10.maddesinde, bu kanunda yazılı para cezalarının belediye idareleriyle belediye zabıta vazifesini ifa eden memurlar tarafından infaz ve tahsil olunacağı, cezayı vermeyenlerin hapis hükmü müstesna olmak üzere Tahsili Emval Kanunu mucibince mallarına müracaat edileceği hükmüne, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17.maddesinin 3.bendinde, idari para cezasının Devlet hazinesine ödeneceği, 4.bendinde de, idari para cezasının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği hükmüne yer verilmiştir.

1608 ve 5326 sayılı Yasaların anılan hükümleri ile idari para cezalarının tahakkuku sırasında yapılacak başvuruları incelemede adli yargı görevli kılınmış ise de, tahsil aşamasında 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakacak mahkeme yönünden özel bir hüküm getirilmemiştir.

5326 sayılı Kanunun 17/4 maddesi ile göndermede bulunulan 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 2.maddesinde, Muhtelif kanunlarda Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da bu kanun hükümlerinin tatbik olunacağı hükmüne yer verilmiş, 54. maddesinde, ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı hükme bağlanmış, 55. maddesinde de, amme alacağını vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumunun bir ödeme emri ile tebliğ olunacağı belirtilmiş, 58. maddesinde ise, ödeme emrine itiraz hususu düzenlenmiştir.

Olayda, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Encümeninin 9.5.2007 günlü, 23-363 sayılı kararı ile davacı vakfa 1608 sayılı Kanun gereğince verilen idari para cezasının ödenmemiş olması nedeniyle, 6183 sayılı Yasa hükümleri uyarınca 28.11.2007 tarihli ödeme emrinin düzenlenmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, davalı idarece tek yanlı olarak düzenlenen ve ödemede bulunulmaması halinde cebren tahsili gereken kamu alacağına ilişkin ödeme emrinin idari nitelikte bir işlem olduğu kuşkusuzdur.

Belirtilen durum karşısında, Anayasa'nın 125. maddesinde yer alan "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." kuralı uyarınca, bir idari işlem olan ödeme emrine karşı açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a. maddesinde sayılan, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davası kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, kamu alacağının tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 02.02.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.